

[Vilhelm Rasmussen.]

ærede Socialminister, fordi han har taget Spørgsmaalet vedrørende aandssvage ud af den gældende Lov af 1. Juni 1929, som vedrører Foranstaltninger mod en Række Mennesker, der har forskellige samfundsmæssigt set betydelige Skavanker. Jeg mener, at den Betragtning, Socialministeren her er gaaet ud fra, er fuldkommen rigtig, idet Aandssvagheden ikke er nogen Sygdom og naturligvis endnu mindre kan betragtes som en Forbrydelse. Det er derfor ogsaa velbegrunder, at de Foranstaltninger, Samfundet ønsker at træffe over for de aandssvage, hviler paa en Lov vedrørende dem alene.

Hvad det foreliggende Lovforslag angaar, vedrører de første Paragraffer Formen for Statens Forsorg over for de aandssvage. Det skal jeg imidlertid ikke komme nærmere ind paa af den simple Grund, at der ikke kan tænkes principielle Indvendinger imod en saadan Forsorg, og jeg mener, Detailspørgsmaalene bedst kan drøftes under Udvalgets Arbejde med Sagen. Det springende Punkt i det foreliggende Lovforslag maa jo være Spørgsmaalet om en eventuel Sterilisation af aandssvage, henholdsvis Mænd og Kvinder, og derfor vil jeg gøre nogle Bemærkninger om den Side af Sagen.

Først er der, synes jeg, Grund til at gøre et Spørgsmaal til den højtærede Minister vedrørende § 5, fordi der er et Ord i Paragraffens 6te Linie, som er dobbelttydigt. Der staar nemlig, efter at der først er nævnt en Betingelse for Sterilisation, følgende — som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal tillade mig at læse op:

„samt naar Sterilisation vil være gavnlig for den aandssvage selv“.

Det Ord „samt“ kan betyde to forskellige Ting; det kan have Betydningen „eller“, og det kan have Betydningen „og tillige“. Hvis det betyder „og tillige“, stilles der to Betingelser, som begge skal være opfyldt; hvis det derimod betyder „eller“, er der Tale om et Alternativ. Jeg gaar nu ud fra, at det er i den sidste Betydning, den højtærede Minister vil have Ordet „samt“ forstaaet, for i den første Betydning er Sætningen overflødig; hvis man nemlig kan gaa ud fra, at det altid er til Gavn for vedkommende aandssvage, behøvede der ikke at staa noget. Men jeg

vil gerne høre den højtærede Ministers Mening med Hensyn til dette lille Fortolkningsspørgsmaal.

Hvad det principielle angaar, forekommer det mig, at de Erfaringer, der er indhøstet paa det paagældende Omraade i Kraft af Loven af 1. Juni 1929, er ubetinget opmuntrende. De viser, at der kan foretages saadanne Foranstaltninger, som paa een Gang er til Gavn for den, der er aandssvag, og af den største samfundsmæssige Betydning. Og det kan jo ikke nægtes, at Aandssvagheden er en meget betydelig Fare for Samfundet og en Fare af dobbelt Art, nemlig ikke alene en Fare, naar selve Aandssvagheden foreligger, men ogsaa — det er næsten det mest ubehagelige ved det — en Fare derved, at fuldkommen normale Mennesker kan gaa omkring med Anlæg til Aandssvaghed og sprede dette Anlæg, saaledes at Aandssvagheden, dersom der ikke træffes forstandige Foranstaltninger, kan brede sig i et Samfund i stadig højere Grad, og det vilde dog være paradoksalt, om man stræbte paa mange forskellige Maader at forbedre Livsvilkaarene for Menneskene i Samfundet og samtidig tillod, at de aandssvages Mængde voksede og voksede og altsaa fik en stadig større relativ Betydning. Desuden maa her de store Udgifter, Aandssvagheden fører med sig, tages i Betragtning.

Nu kender man paa Grundlag af den moderne Arvelighedsforskning helt anderledes end tidligere, hvordan det forholder sig med denne Sag, og af Hensyn til ærede Medlemmer, der tidligere har udtalt en vis principiel Ængstelse for denne Lovgivning, vil jeg gerne ganske kort oplyse, hvordan det er.

Aandssvagheden beror, som man nu ved, i de allerfleste Tilfælde paa et arveligt Anlæg, og med Arveligheden med Hensyn til Aandssvaghed forholder det sig saadan, at Anlægget hører til de vigende. Det betyder, at hvis to aandssvage Personer faar Afkom sammen, er man sikker paa, at Afkommet ogsaa bliver aandssvagt, for Aandssvagheden kan kun vise sig, naar det Anlæg, der betinger Aandssvaghed, findes, som Arvelighedsforskerne siger, i dobbelt Dosis. Men det betyder igen, at der i et Samfund kan findes et særdeles stort Antal Mennesker, som er fuldkommen normale, endog meget